

DOPET I MÖLNDAL

Foto Magnus Aronson/IKON

BAKGRUND

När dop sker i Mölndal firas dopgudstjänst. Det betyder att dopet först och främst är en händelse dit människor kommer samman och deltar för att sjunga, be och engagera sig.

Det som händer i dopsituationen från det första inbjudande vykortet, genom dopsamtalet, dopgudstjänsten och dopfesten till påminnelserna och inbjudningarna till undervisning efter dophändelsen är ett helt skeende som inte låter sig fångas i aldrig så välformulerade meningar i ett dokument. All undervisning som sker i församlingarna är dopundervisning (ur gällande församlingsinstruktion).

I denna doppastoral undviks detaljerade instruktioner om detta skeende. Först kommer kyrkoordningens text om dopet, därefter en kort sammanfattning av BEM-dokumentets dopteologi och några punkter från biskopsbrevet om dopet. Dessa texter betonar att varje dop som firas i Mölndal hänger samman med den världsvida kyrkan och påminner om att dopet, även i sin enklaste form, förändrar både kyrkan och den människa som döps. Dopets nåd bär genom döden.

Därefter kommer ett dagsaktuellt försök att beskriva hur rutinerna kring dopet går till här i Mölndal och vem som gör vad. Ett kort avsnitt med statistik över dopfrekvensen de senaste 8-10 åren utgör grund för det sista avsnittet där mål sätts upp för församlingarnas pastorala hanterande av dopet och hur målen ska nås.

KYRKOORDNINGEN OM DOPET¹

Dopet är ett sakrament, vilket betyder att det är en helig handling instiftad av Jesus Kristus. Dopet sker alltid med vatten och i Faderns, Sonens och den heliga Andens namn. Genom jordiska medel får människan del i Guds rike. I en ny födelse tas människan ut ur syndens och dödens sammanhang och förenas med Jesus Kristus för att med honom och hans folk dela korsets och uppståndelsens liv.

Dopet är en engångshandling, vid vilken Gud treenig tar upp människan i sin gemenskap och för henne in i sin kyrka och församling. Dopet sker därför vanligen i församlingens gemensamma gudstjänst.

Samtidigt har dopet betydelse för hela livsvägen: varje dag får den som döpts leva i sitt dop och gå genom död till liv, från ofrihet till frihet. Genom dopet har människan fått Guds nåd, en nåd som bär henne hela livet och genom döden.

Kyrkans uppdrag är att alla människor ska nås av erbjudande om dop. Såväl barn som ungdomar och vuxna kan ta emot dopet. Det är församlingens uppgift att ombesörja att dopundervisning sker. Faddrar kan också utses för att tillsammans med de närstående ta ett särskilt ansvar för den döptes fostran till människa och kristen.

Dopet kan senare bekräftas i församlingens gemenskap, vid konfirmation och annan gudstjänst där dopet aktualiseras.

Grundläggande bestämmelser (Kap 19 §§1-9)

1 § Dopet ska ske i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn med rent vatten genom begjutning eller nedsänkning. Svenska kyrkan erkänner varje dop som har skett i denna ordning.

2 § Ett barn får döpas när dess vårdnadshavare begär att barnet ska döpas till kyrkans tro.

En vuxen får döpas när han eller hon begär att bli döpt till kyrkans tro och vill leva med församlingen i Kristi gemenskap. Bestämmelser om upptagande i kyrkan finns i 29 kap. 1–3 §§.

3 § Den som är döpt får inte döpas igen.

Vem som leder en dogudstjänst

4 § En dogudstjänst ska ledas av den som är behörig att utöva uppdraget som präst i Svenska kyrkan.

---

¹ [https://www.svenskakyrkan.se/filer/KO_1%20jan%202020\(1\).pdf](https://www.svenskakyrkan.se/filer/KO_1%20jan%202020(1).pdf) Kyrkoordningen 1 januari 2020.

Dop i krissituation

5 § Ett dop i krissituation får förrättas av någon som är döpt.

Den som förrättat ett dop i en krissituation ska så snart som möjligt anmäla detta till kyrkoherden för den församling där den döpta personen är eller ska vara kyrkobokförd. Kyrkoherden ska pröva om dopet har skett i Svenska kyrkans ordning.

Dopundervisning

6 § Församlingen ska erbjuda dopundervisning till dem som är bosatta i församlingen och tillhör Svenska kyrkan.

En sådan undervisning i Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära ska alltid föregå ungas och vuxnas dop.

Fadder

7 § Som fadder kan någon antecknas som är döpt och är villig att dela ansvaret för den döpta personens kristna fostran.

Information om kyrkotillhörighet och dop

8 § Församlingens kyrkoherde ska innan ett barn uppnått sex månaders ålder informera föräldrar eller annan vårdnadshavare som tillhör Svenska kyrkan om dopet och om bestämmelserna för kyrkotillhörighet samt erbjuda dem att låta döpa sitt barn.

9 § Församlingens kyrkoherde ska informera unga personer som tillhör Svenska kyrkan utan att vara döpta om bestämmelserna för kyrkotillhörighet samt erbjuda dopundervisning och dop. Detta ska alltid göras året före 18-års-dagen.

BAPTISM, EUCHARIST, MINISTRY OM DOPET²

I BEM-dokumentet från Kyrkornas Världsråd 1982 (Dop, nattvard, ämbete, ett grunddokument för samtal om kyrkans enhet) har den världsvida kyrkan definierat vad som är viktigast i dopets teologi. Dopet innebär delaktighet i Kristi död och uppståndelse, omvändelse, förlåtelse och rening, Andens gåva, införlivande med Kristi kropp och ett Gudsrikets tecken.

Vid varje dopgudstjänst ska därför dessa sex punkter finnas med:

1. Skriftens förkunnelse om dopet
2. nedkallande av den helige Ande,
3. avsägelse av det onda,
4. bekännelse av tro på Kristus och den heliga Treenigheten,
5. bruk av vatten,
6. förklaring att de döpta vunnit en ny identitet som söner och döttrar hos Gud och som kyrkans medlemmar kallade att vittna för evangelium.

Dessa sex punkter finns med i kyrkohandbokens (2017) ordning för dop.³

LEVA I DOPET:

BREV FRÅN BISKOPARNA TILL SVENSKA KYRKANS PRÄSTER OCH FÖRSAMLINGAR⁴

I biskopsbrevet från 2011 listar också biskoparna de viktigaste punkterna i dopets teologi. Brevet förtjänar att läsas i sin helhet, de viktigaste nio slutsatserna är följande:

Dopet är...

1. ...att dö och uppstå med Kristus
2. ...att klä sig i Kristus
3. ...att vara kyrka
4. ...att födas på nytt
5. ...att bli ren och ta emot Guds Ande
6. ...att förlåtas
7. ...att ha ett uppdrag
8. ...att leva i och av nåd
9. ...att vara välsignad

---

² <http://www.skr.org/wp-content/uploads/2018/10/dop-nattvard-och-ambete.pdf> Sid 16-24

³ <https://www.svenskakyrkan.se/filer/kyrkohandbok%20f%c3%b6r%20Svenska%20kyrkan%20-%20huvudvolym%20utan%20noter.pdf> Sid 170 ff

⁴ [https://www.svenskakyrkan.se/filer/Leva%20i%20dopet%20-%20biskopsbrev%20om%20dop%20\(x\).pdf](https://www.svenskakyrkan.se/filer/Leva%20i%20dopet%20-%20biskopsbrev%20om%20dop%20(x).pdf)

DOPET I FÖRSAMLINGARNA I MÖLNDALS PASTORAT

Inbjudan

I början av varje månad skickar kansliet ett vykort med dopinbjudan till de kyrkotillhöriga föräldrar som fått barn. Adresser till nyblivna föräldrar finns i Kbok så snart födelsen är registrerad. En nyfödd som inte blivit döpt raderas ur registren efter fyra månader (16 veckor).

Innan barnet fyller fyra månader skickas därför påminnelsefoldern ”Ge ditt barn en gåva som räcker hela livet” ut till de kyrkotillhöriga som fått barn. Detta sker från kansliet.

I Stensjöns församling gör kyrkokörens medlemmar hembesök till de nyfödda och delar ut ett gosedjur med inbjudan till dopet.

Dopet och dopgåva

När en dopfamilj bokar tid för dopet tar prästen kontakt med familjen och träffar dem för ett dopsamtal. Detta samtal får gärna äga rum hemma hos familjen.

Vid dopsamtalet nämner prästen att dopsymbolen med barnets namn kommer att hängas upp i kyrkorummet och att församlingen kommer att be för barnet vid kommande söndags huvudgudstjänst. Prästen gör en egen anteckning om att familjen gett sitt muntliga tillstånd till detta. Om tillstånd inte ges ska det noteras på dopblanketten så att namnet inte kommer med i pålysningarna inför kommande söndags huvudgudstjänst.

Vid dopgudstjänsten hängs en dopsymbol upp i kyrkorummet.

Det tas upp kollekt vid varje dopgudstjänst. Ändamålet är idag i Fässbergs och Kållereds församlingar ”HBE, Hopp för Barn i Etiopien”. I Stensjöns församling samlas pengar in till ”Barn i nöd”.

Dopfest, ett tillfälle att hämta dopgåvan

De tre församlingarna bjuder in till dopfest vid lämpligt tillfälle då den döpta tillsammans med föräldrar och faddrar är välkomna att hämta sin dopsymbol och påminnas om dopets innebörd. Det blir också ett tillfälle att återknyta kontakten med familjen.

Påminnelse om dopdagen

Kansliet skickar ut ett vykort som påminnelse om den första årsdagen av dopet. Därefter ansvarar församlingarna lokalt för att uppmärksamma dopdagen på olika sätt.

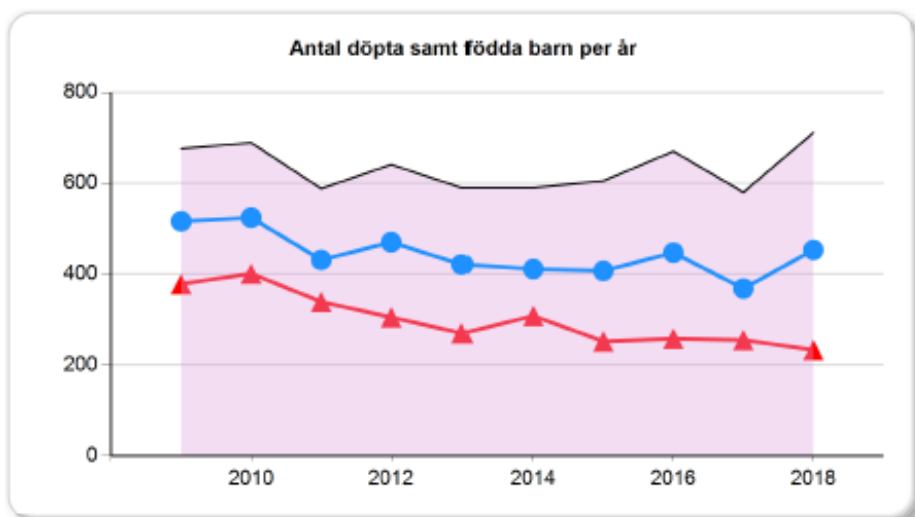
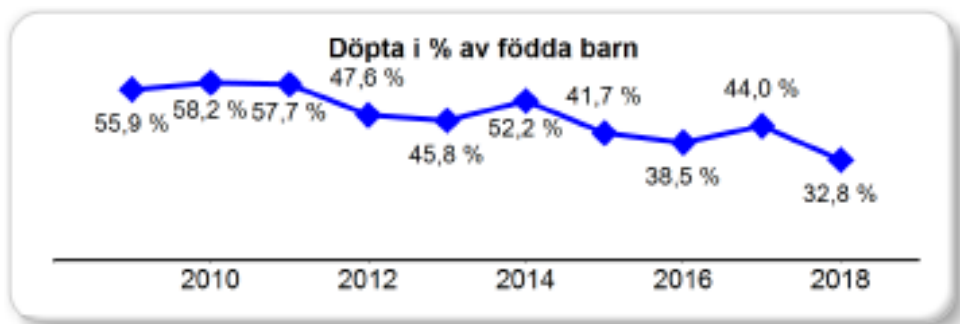
Utdelning av barnbiblar

Församlingarna delar ut barnbiblar under det år som barnen fyller fem år. Inbjudan skickas till alla kyrkotillhöriga femåringar från församlingarna.

HUR MÅNGA DÖPS I MÖLNDAL EGENTLIGEN?

Statistiken för hela landet visar att dopfrekvensen sjunker varje år. År 2000 döptes 73 % av dem som föddes, 2018 döptes 42 %.⁵

Lokalt i de tre församlingarna i Mölndal är det också färre som döps över tid. År 2010 döptes 58,2 % av alla födda, 2018 döptes endast 32,8 %. Detta syns i nedanstående uppställning:

		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
▲	Antal döpta totalt	378	401	339	305	270	308	252	258	255	233
■	Födda barn	676	689	588	641	590	590	605	670	580	711
●	Födda barn med minst en kyrkotillhörig förälder	516	524	431	470	421	411	407	447	368	453

Källa: Församlings- och pastoratsrapporter 2018⁶

⁵ <http://statistik.svenskakyrkan.se/statistiksidor/App/#/rapport/dopet>

⁶ <http://statistik.svenskakyrkan.se/statistiksidor/>

NÅGRA BRÄNNANDE FRÅGOR

Svenska kyrkan har under tiden från landets kristnande fram till det sena 1900-talet varit en majoritetskyrka där folkflertalet självklart varit en del av kyrkan. Under några decennier har denna bild drastiskt förändrats. Migrationen har på några år förändrat människors religiösa bakgrund. Den (ofta oreflekterade) "flockkyrkotillhörigheten" har lämnats av många, i alla åldrar. Att tro på Gud och delta i kyrkliga riter är inte längre självklart, ens för kyrkotillhöriga.

Dessa förändringar kan leda fram till några brännande frågor och tillfällen till samtal på alla nivåer i församlingarna. Några samtalsämnen skulle kunna vara:

- Ska vi verkligen jämföra med "alla födda" när vi inte längre är en majoritetskyrka?
- Ska dopet användas missionerande? Eller ska den sekulära tron utmanas på andra sätt och därefter leda fram till dop?
- Hur når vi de "flockkyrkotillhöriga"? Är Svenska kyrkan fortfarande präglad av statskyrkotidens myndighetsutövning som kommunicerar med sina tillhöriga som en kommun med sina medborgare?
- Skall vi fortbilda ideella och anställda att aktivt söka upp, ringa eller göra hembesök till de kyrkotillhöriga som inte döpt sina barn? Idag väntar vi på att människor ringer eller bokar på webben. Går det att vända på den rörelsen?
- Är det för krångligt att döpas? Kan dopet ske enklare, i en vardagsverksamhet?
- Eftersom dopet är tillhörighetsgrundande finns alltid risken att församlingarna motiverar sina dopsatsningar med ekonomiska argument (minskat antal döpta = färre anställda om 20 år). För en luthersk kyrka borde sammanblandningen av sakrament och ekonomi vara fullständigt bannlyst. Dopets rika innehåll har med liv och död att göra och förändrar den döptes identitet oavsett kyrkoavgiftsinbetalningar. Vågar vi tala om det?

10 MÅL

1. Det ska vara enkelt att boka ett dop och hitta information om dopet.
2. Det ska finnas många tider och vara flexibelt för familjerna att få tillgång till dop.
3. Alla nyfödda som har minst en kyrkotillhörig förälder ska få inbjudan till dop när de är omkring en månad gamla.
4. En uppföljande inbjudan skickas ut innan barnet är fyra månader gammalt till de familjer som inte bokat dop.
5. Alla kyrkotillhöriga femåringar erbjuds en barnbibel.
6. Uppföljning av dopet sker genom inbjudningar till dopundervisning (gruppverksamhet) fram till konfirmationsåldern.
7. Inbjudan till konfirmationsundervisning går ut till alla (även till dem som inte är kyrkotillhöriga) fjortonåringar i församlingarna.
8. Det ska finnas möjlighet att få undervisning och därefter bli döpt som vuxen.
9. Dopfrekvensen ska öka till 50 % av alla födda och 80 % av födda med kyrkotillhörig förälder fram till 2025.

10. Samma år ska det finnas fler och varierade sätt att nå kyrkotillhöriga som har valt att inte döpa sina barn. Fler ideella och anställda ska skickliggöras i att argumentera för sin tro i vänliga samtal med dem som valt att stå utanför dopet.

HUR BLIR DET SÅ?

- Flera olika doptider/dopboxar erbjuds varje vecka.
- Dopet kan bokas dels genom att ringa kansliet eller att boka via webbsidan.
- Om inga av de tider som erbjuds passar familjen ska kontakt tas med församlingsherden för att försöka få till en tid.
- Minst en gång om året, gärna fler, ska det erbjudas möjlighet till drop-in-dop i pastoratet, Dop-helt-enkelt.
- Ett gemensamt vykort skickas ut från kansliet till alla kyrkotillhöriga som fått barn. Detta görs så snart det är möjligt efter barnets födelse. En gemensam påminnelse skickas ut från kansliet till de familjer som inte bokat dop innan barnet blir fyra månader.
- Församlingarna skickar ut inbjudan till alla döpta femåringar att hämta barnbibel.
- I utskicket till 14-åringarna med inbjudan till konfirmation påminns om möjligheten att bli döpt och konfirmerad som vuxen.
- Församlingsherden utser en anställd i varje församling som får i ansvar att bilda ett dopteam (ideella och anställda) som håller samman dopstrategin i församlingen. Detta team får till exempel i uppdrag att söka upp de kyrkotillhöriga nyblivna föräldrar som valt att inte döpa sina barn.

ANSVARIGA

- De tre första gemensamma utskicken produceras av kommunikationsavdelningen i samråd med kyrkoherde och församlingsherdar och skickas ut från kansliet. Övriga utskick ansvarar församlingarna för lokalt.
- Varje församling tar fram en enkel handlingsplan för att nå de uppsatta målen för doppastoralen.
- Handlingsplanen ska innehålla när utskicken med påminnelser om dopdagen ska ske och vem som är ansvarig. Här kan också de olika dopfesttillfällena nämnas och vilka satsningar som ska göras under året för att få fler kyrkotillhöriga föräldrar att döpa sina nyfödda barn.
- Varje år bör församlingsherden kontrollera om det finns kyrkotillhöriga 17-åringar som inte är döpta. Dessa ska kontaktas på lämpligt sätt och erbjudas dop.
- Handlingsplanen bör uppdateras årligen.